

ACARONEM EL DOL MIGRATORI

Sílvia Ortiz Cruz

Tutora d'Aula d'acollida - Escola Frederic Mistral (L'Hospitalet de Llobregat)

*"Oh! Benvinguts! Passeu, passeu,
de les tristors en farem fum,
que casa meva és casa vostra
si és que hi ha... cases d'algú."*

Qualsevol nit pot sortir el sol - Jaume Sisa

Començar l'article amb la tornada d'aquesta bella cançó tan significativa per a les nostres escoles acollidores és la representació de l'exercici emocional que es planteja en aquesta formació.

Que incommensurable és el sentiment de pertinença i d'arrelament! Tots i totes, probablement, ens hem trobat al llarg de la nostra vida "estranyos" a un lloc; en canviar de centre educatiu, de barri, de localitat, de ciutat... Recordeu com us va sentir? Imagineu-vos si aquest trasllat hagués representat mudar-se a un altre país i traspasar fronteres on tot és diferent. Representa un sentiment viscut i silenciats per un alt percentatge d'alumnat que passa desapercebut als centres educatius.

No som prou conscients de com el dol migratori pot esdevenir un factor de risc que dificulta el desenvolupament personal dels nostres infants. Un elevat nombre d'alumnes d'origen estranger arriben a les nostres escoles vivint diferents models migratoris (de tot el nucli familiar, només dels adults, pare o mare, sense haver estat partícip de la decisió del trasllat,...). Viuen la situació amb una barreja de sentiments de pèrdua, d'incertesa, de por i, fins i tot, de ràbia. Centrats en el que han perdut en el procés, no poden contemplar ni valorar les possibilitats que els pot aportar la societat d'acollida. Aquesta experiència personal, òbviament, obstaculitza l'aprenentatge. Per ínfim que sigui aquest canvi, necessita d'un període d'adaptació.

Amb l'aplicació de "Les capses d'anada i tornada" es pretén ajudar, suavitzar, alleujar el dol migratori del nostre alumnat nouvingut a partir d'un viatge emotiu a través d'objectes personals, convidant al diàleg i a la participació amb la construcció d'una capsa de records en què cada objecte simbolitza una experiència personal associada a un sentiment, emoció o simplement a un record. És un obrir-se al món, un viatge intrínsec i, fins i tot, catàrtic que convida a reflexionar i compartir emocions amb els iguals ajudant a sentir-se part d'un grup, creant sentiment de pertinença amb el relat d'enyorances i vivències semblants compartides i afavorint la construcció de la pròpia identitat.

En el desenvolupament del projecte ningú jutja, ningú crítica, ningú qüestiona... Tot flueix de manera natural en un ambient distès, màgic, calmat; en un espai segur i amable on s'hi aboquen nostàlgies, s'escolta activament i es mira amb ulls d'empatia. Representa, a més a més, un instrument de sensibilització i acompanyament del professorat que modela l'experiència i la viu en primera persona quan construeix la seva pròpia capsa.

"La capsa màgica", anomenada així pel meu alumnat d'Educació Primària, representa un recurs pedagògic vivencial de senzilla aplicació que ajuda tant a docents com a alumnat propiciant la creació de vincles i fils d'unió. Tots junts, infants i professorat, construïm l'aprenentatge i caminen de la mà per a ajudar-nos i complementar-nos.

Considero rellevant destacar que en el moment de plantejar el projecte, el meu alumnat va mostrar certa resistència a la realització degut al repte lingüístic que els representava, però ràpidament aquesta sensació es va dissipar en tenir coneixement de tots els recursos i bastides que els serien oferides. És per aquest motiu que recomanaria el desenvolupament de l'experiència als alumnes del cicle superior d'Educació Primària ja que és una etapa educativa en la que saben identificar els seus sentiments i són lingüísticament més competents.

Personalment, l'activitat m'ha ajudat a comprendre el fet migratori i a conèixer una mica més profundament el meu alumnat. He estat afortunada atès que he après de tots ells i elles i he corroborat que la importància de la dimensió relacional de l'educació és la base per aprendre i créixer.

Recomano encaridament la formació i agraeixo l'assessorament i l'acompanyament rebut per part de les dues formadores.